Archeologienota

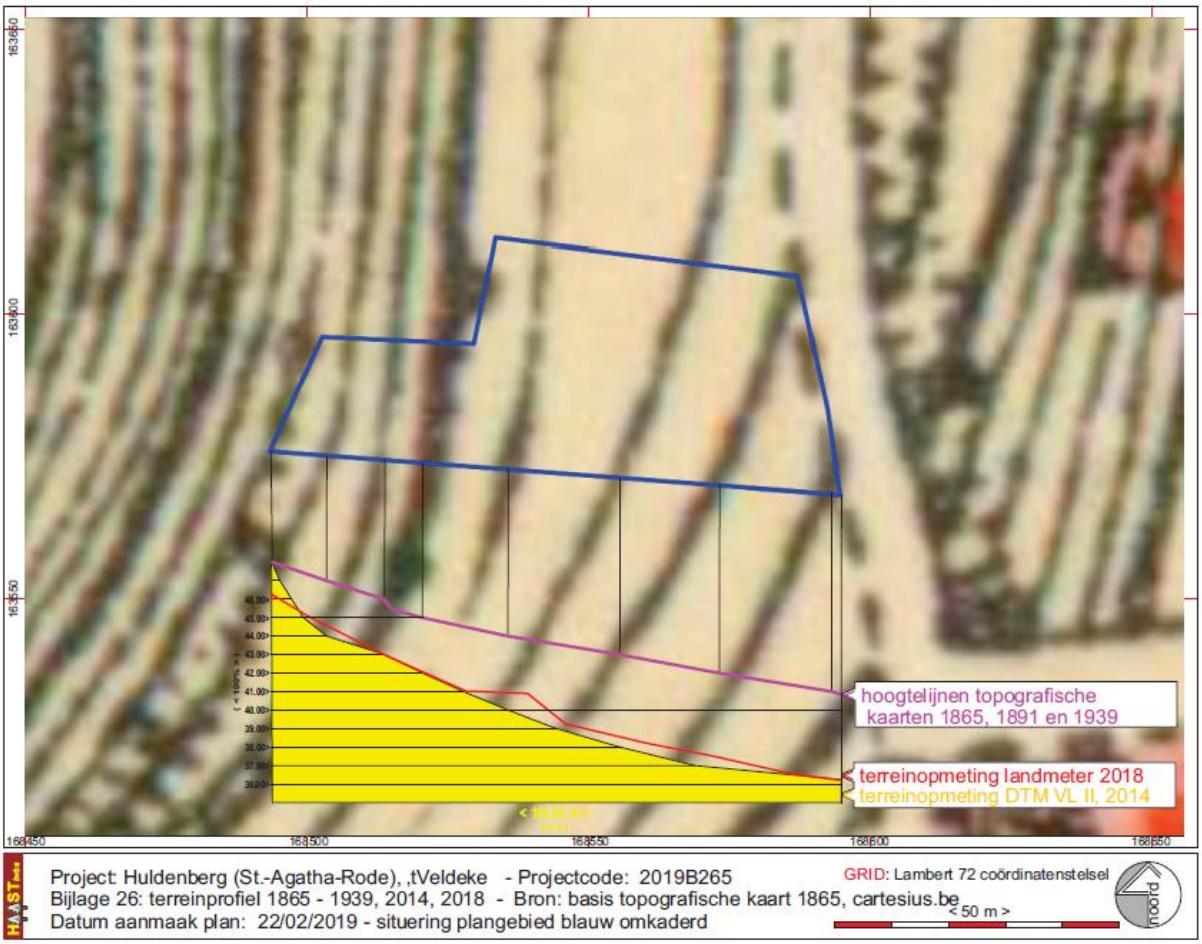
Huldenberg (Sint-Agatha-Rode)

‘t Veldeke,

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2019B265

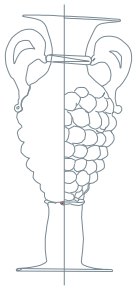
Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2019), Huldenberg (Sint-Agatha-Rode), ‘t Veldeke, archeologienota, HAAST-rapport 2019-08, Bree, D/2019/12654/08

Rik van de Konijnenburg - Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

© 2019 HAAST bvba, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/08

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Coverfoto: terreinprofielen op basis van recente en oude opmetingen

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte ..... p. 3
2. Bouwprogramma ..... p. 5
3. Resultaten van het bureauonderzoek ..... p. 5
4. Assessment van het terrein ..... p. 6
5. Gemotiveerd advies ..... p. 7
6. Lijst van de afbeeldingen ..... p. 8

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2019B265
Nummer wettelijk depot: D/2019/12654/08
Naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041, Grauwe Torenwal 6/00/1 – 3960 Bree
Naam en adres van de opdrachtgever: Elk zijn Huis, Lindeboomstrat 116, 3080 Tervuren
Locatiegegevens:
Provincie: Vlaams Brabant
Gemeente: Huldenberg
Deelgemeente: Sint-Agatha-Rode
Adres: 't Veldeke (2)
Toponiem: 't Veldeke

Bounding box:

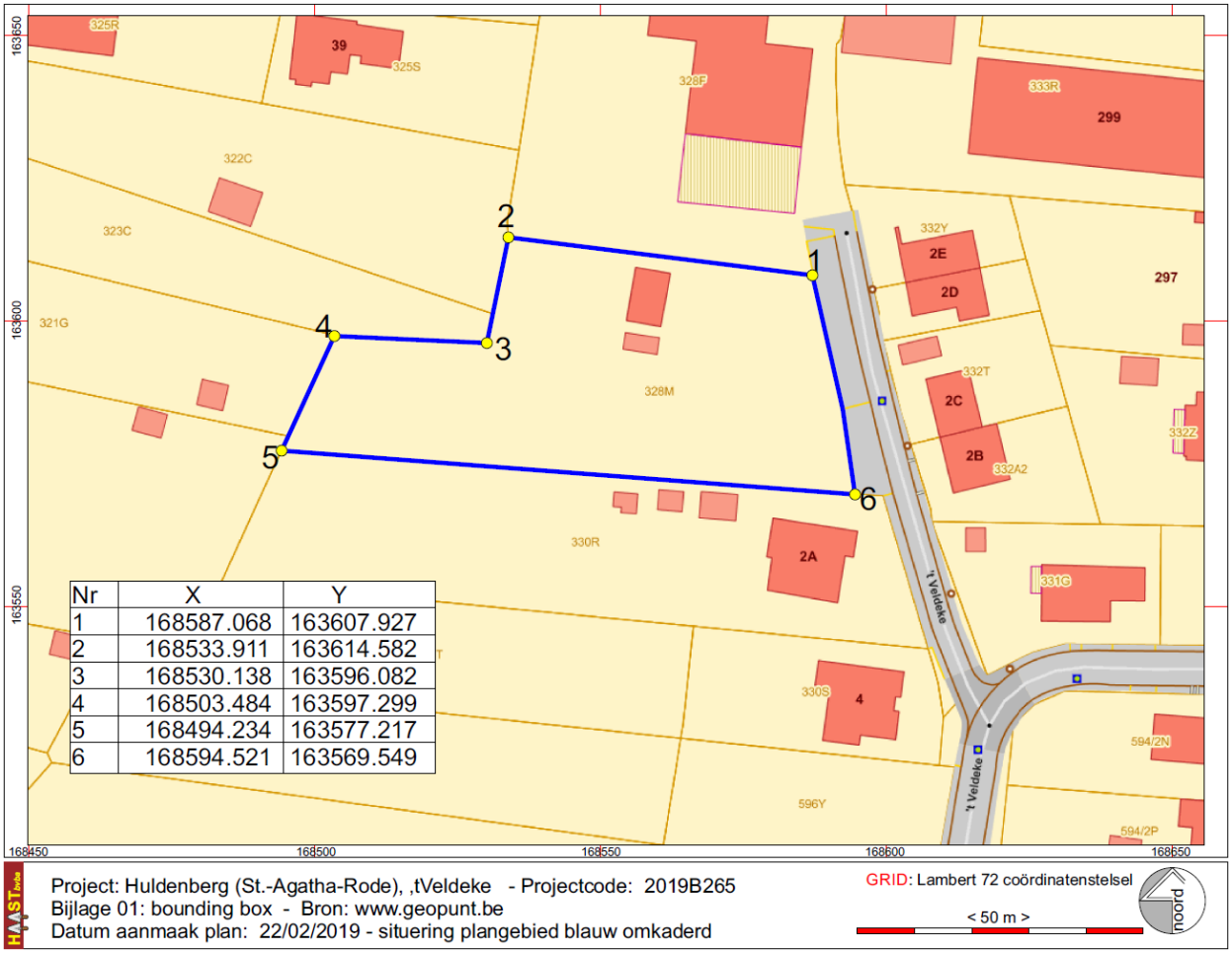

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: de percelen waarop de omgevingsaanvraag betrekking heeft zijn kadastraal geregistreerd als HULDENBERG 4 AFD/SINT-AGATHA-RODE/sectie A, perceel 328m (partim).

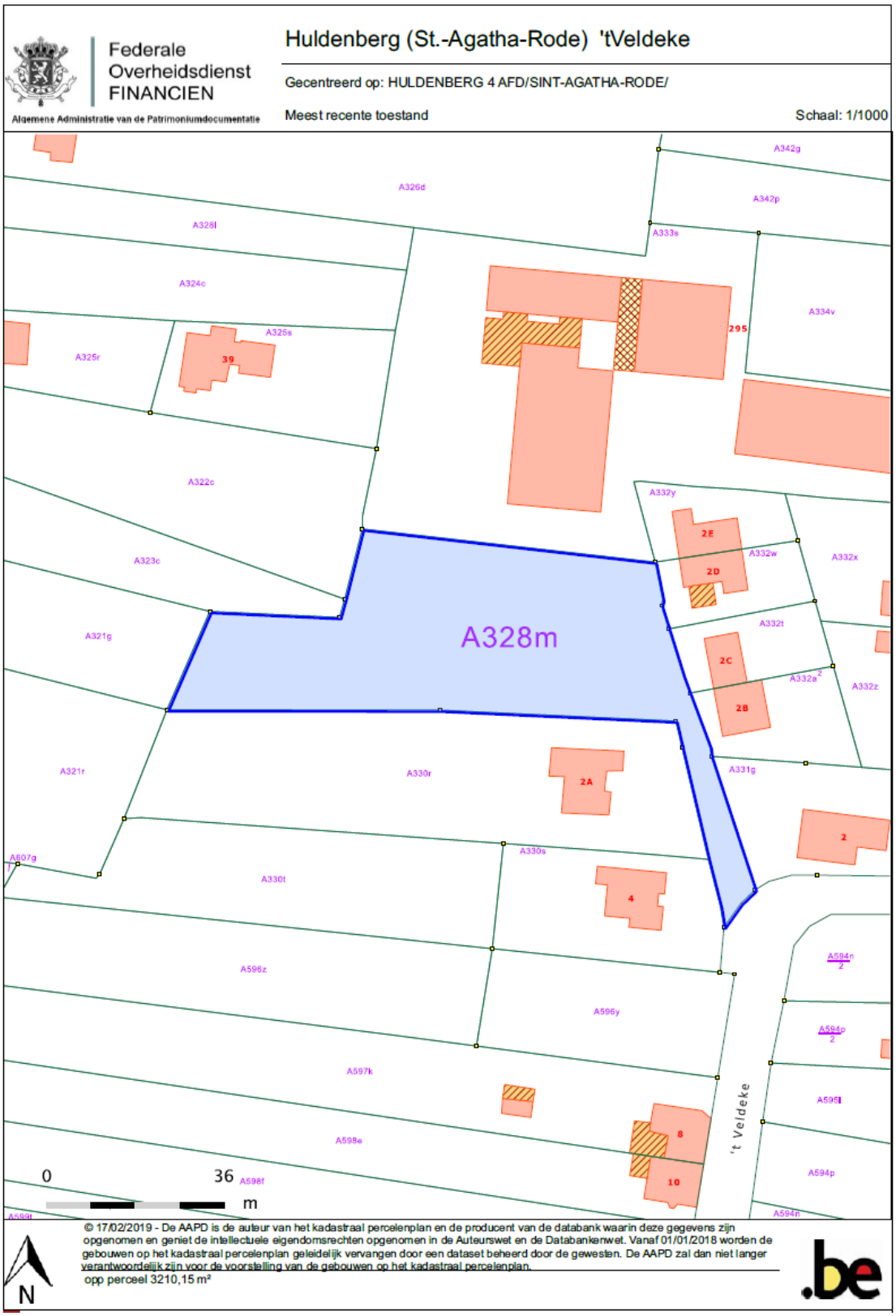

Fig. 2: Kadastraal uittreksel 2019

2. Bouwprogramma[1]

Het project staat bevindt zich nog in zijn startfase. Het project betreft de bouw van sociale woningen voor Elk Zijn Huis, een woningblok met 10 woonunits. Het bestaande terrein kent een sterke helling (van West naar Oost dalend: ca. 45 m TAW – ca. 36,80 m TAW). Tot op heden is het terrein braakliggend met een zone met enkele (fruit)bomen.

Er is ook een te behouden parkeerstrook in betonklinkers aanwezig aan de oostzijde van het perceel.

Ten westen van de woningblok wordt een openbare groenzone voorzien met enkele speeltuigen en een pad in waterdoorlatende verharding.

In de zuidoosthoek van de woningblok worden er enkele parkeerplaatsen voorzien (15 + 1 mindervaliden).

De woningen van het zuidwestelijke bouwblok zullen gebouwd worden op strookfunderingen die aangezet worden op -80 cm onder het maaiveld. Voor het gelijkvloers van de westelijke blok zal deels vlak in de helling gebouwd worden en deels het terrein licht opgehoogd worden. De vloeren zullen bestaan uit een vloerfundering in beton. De opbouw zal bestaan uit (schematisch):

- een vochtwerende folie waarop
- een betonnenvloerplaat van minimaal 25 cm dikte
- daarop vloerisolatie en
- een gebruiksvriendelijke huiselijke afwerkingslaag.

Het noordoostelijke blok wordt onderkelderd. De kelder zal uitgegraven worden tot een niveau van -2.80 m onder het maaiveld (gemiddeld). De funderingen zullen bestaan uit betonnen strookfunderingen waarop een betonnen vloer wordt aangelegd. De vloeropbouw is gelijk aan de vloeropbouw van de westelijke blok, met dit verschil dat de afwerking zal bestaan uit gevlinderd beton.

Aan de zuidoostzijde van het bouwblok worden 15 parkeerplaatsen aangelegd in betonklinkers. Rondom het appartementsgebouw zal een tuin aangelegd worden met diverse trappartijen. Aan de voorzijde van het zuidelijke gebouwgedeelte zal het terrein aangehoogd worden tot het gelijkvloersniveau met een groene helling naar de straat en de bestaande parkeerplaatsen.

Aan de oostzijde van de woningblok, tussen het gebouw en de te behouden parkeerplaatsen worden drie putten ingegraven. De eerste put is een regenwaterput met een inhoud van 10.000 liter, diameter 250 cm en hoogte 242 cm (in te graven diepte 250 cm). De tweede en derde put zijn infiltratieputten in poreus beton met elk een inhoud van 4810 liter, diameter 248 cm en hoogte 125 cm (in te graven diepte 135 cm).

In de twee bouwblokken worden verzamelputten voorzien voor afvalwaters. In totaal zijn er zes dergelijke putten, rood ingekleurd op fig. 6, variërend in capaciteit van 5000 liter tot 4100 liter.

[1] Voor de plannen verwijzen we naar de archeologienota, verslag van het bureauonderzoek, fig. 4 t.e.m. 7

Algemene richtlijnen voor de bouw:

- de referentiepas 000 is de vloerpas van het gelijkvloers en bevindt zich ongeveer 30cm boven het hoogste niveau van de straatas ter hoogte van het perceel, het O-pas niveau = + 37.82 m TAW.
- alle kleuren van zichtbaar blijvende materialen en constructies dienen voor de uitvoering ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de architect
- alle dragende beton-, staal- en metselwerkstructuren dienen te worden berekend door een burgerlijk bouwkundig ingenieur
- bij uitvoering van de funderingen moet de toestand van de ondergrond tijdens de werken zorgvuldig worden gecontroleerd
- bij uitvoering van de rioleringen dienen de diepte en de ligging van de openbare en bestaande riolering vooraf en tijdens de werken zorgvuldig door de aannemers te worden gecontroleerd
- waterdichte lagen zijn te voorzien overal waar nodig voor een volledige waterdichte constructie en
  volgens aanduidingen in het bestek
- alle koudebruggen en / of contacten tussen binnen- en buitenspouwblad moeten zorgvuldig thermisch en waterdicht geïsoleerd worden
- koperen aardingslus dient aangelegd onder de funderingsomtrek en elektrische installatie overeenkomstig AREI

3. Resultaten van het bureauonderzoek

- Uit de opmetingen van het terrein en door vergelijking van het terreinprofiel op recente en oudere kaarten, blijkt dat er in het verleden ernstige bodemingrepen hebben plaatsgevonden waarbij meer dan 2 m, indien de topografische kaarten uit 1865 tot 1939 juist zijn, zelfs meer dan 3 meter grond werd weggegraven.

- Voor de interpretatie van de hoogtelijnen en het grote hoogteverschil aangegeven door de hoogtelijnen op de topografische kaarten uit 1865-1939 in vergelijking met de latere kaarten werden de professoren Piet Vermeersch, Frans Depuydt en Jean Poesen geraadpleegd. Hun bevindingen:
  - *Wat de nauwkeurigheid van de verschillende achtereenvolgende kaartuitgaven betreft weten we dat tot de 2de wereldoorlog het hoogtelijnenpatroon niet telkens opnieuw werd opgemeten maar doodeenvoudig gecopiëerd van de vorige uitgave(n). De opmetingen gebeurden toen uitsluitend terrestrisch en de relatieve nauwkeurigheid ervan kan plaatselijk variëren **van 1 tot 2 meter**. Vanaf zowat 1950 werden luchtfoto's gebruikt en de fotogrammetrische nauwkeurigheid is ter orde van gemiddeld 1,20 m (F. Depuydt).*
  - *Naast de (on)nauwkeurigheid van de topografische kaarten kan bodembewerking (van akkers) ook een belangrijke rol gespeeld hebben voor de verklaring van wijzigingen in absolute terreinhoogte, zeker over een periode van 30 jaar (1939-1969). Oppervlakteverlagingen en ophogingen van 1 tot 2 meter in de buurt van (oude) perceelgrenzen zijn dan geen uitzondering als gevolg van bodemerosie en bodemafzetting als gevolg van bodembewerking. Het hoogteverschil is hier echter dermate groot dat er ongetwijfeld ook grondtransport heeft plaatsgevonden. (J. Poesen).*

- het huidige maaiveld is sterk geroerd door de aanleg van en het gebruik als werfzone gedurende de bouw van de school op het aanpalende, ten noorden gelegen perceel.

- De eerder steile helling, tot 9 % helling, is niet bepaald aantrekkelijk as vestigingsplaats, noch voor kampen uit de jagers-verzamelaars periode (steentijd), noch gedurende de metaaltijden en vroeg-historische perioden. Gelet op de ligging van het terrein, de heuveltop is nauwelijks 50 m ten westen van het projectgebied gesitueerd, zou men eerder een hoge verwachting naar archeologische sporen stellen op de top van deze heuvel dan op de behoorlijke steile flanken ervan.

- De inkleuringen op de bodembedekkingskaart wijzen op (sterke) antropogene beïnvloeding van de bodemopbouw.

- De helling van het terrein laat vermoeden dat er ook een vorm van natuurlijke erosie van de bodem kan geweest zijn waardoor sporen en artefacten deels of geheel verdwenen/verplaatst zijn en waardoor aan de basis van de helling, in het Dijle-dal, er een laag colluvium gevormd werd.

- Uit de controleboringen blijkt dat het gebied bovenaan de helling afgegraven is en onderaan is het afgedekt door afgegraven materiaal en mogelijk van elders aangevoerde grond. Vooral onderaan, de oostelijke helft, is de bodem tot 1 m diep geroerd met aanwezigheid van baksteenfragmenten, (bouw)puin en plastic.

4. Assessment van het terrein

De archeologische verwachting met betrekking tot het projectgebied is gelet op voorgaande onbestaande. Er zijn in het landschap niet alleen indicaties maar ook aantoonbare relicten – met name een substantieel niveauverschil tussen het betrokken kadastraal perceel en de aanpalende percelen - van grondverzet die ingrepen in het oorspronkelijk reliëf aantonen, waardoor het oorspronkelijk reliëf in het volledige projectgebied tot meerdere meters diep uitgegraven is. Het oorspronkelijk microreliëf is niet meer aanwezig. Door vergelijking van opmetingen van het huidige terreinprofiel en het terreinprofiel zoals af te leiden van oudere topografische kaarten is ook duidelijk geworden dat er meerdere meters grond verdwenen/verplaatst zijn. Het huidige terreinniveau ligt plaatselijk tot 3 meter lager dan de hoogtelijnen op de topografische kaarten uit de periode 1865 – 1939 aangeven. Ook de karteringen op de bodembedekkingskaart als overig afgedekt en overig onafgedekt wijzen op antropogene ingrepen in de bodemopbouw. Uit de controleboringen blijkt dat het gebied bovenaan de helling afgegraven is en onderaan is het afgedekt door afgegraven materiaal en mogelijk van elders aangevoerde grond. Vooral onderaan, de oostelijke helft, is tot 1 m diep de grond geroerd met aanwezigheid van baksteenfragmenten, (bouw)puin en plastic.

Door de steile helling van het terrein, tot 9 % hellend vlak, heeft de bodem in het projectgebied ongetwijfeld ook te lijden gehad van bodemerosie met afvoer van grond op de helling en colluviale afzettingen aan de basis, ten oosten van het projectgebied.

Er zijn geen archeologische en/of historische gegevens bekend over het projectgebied. Op het terrein werden nooit archeologische vondsten gedaan of geregistreerd en op de historische kaarten zijn geen indicaties aangetroffen van gebouwen.

5. Gemotiveerd besluit en advies

Op basis van de gegevens uit dit bureauonderzoek kan besloten worden dat het projectgebied met projectcode 2019B265 geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering.

- Uit voorgaande blijkt het terrein 3210,15 m² groot te zijn waardoor het gevat wordt door het Erfgoeddecreet art 5.4.2.
- Het volledige projectgebied is in het verleden meerdere meters diep vergraven en recent nog ernstig verstoord door het te gebruiken als werfzone.

Advies: Via dit programma van maatregelen adviseren we derhalve het perceel HULDENBERG 4 AFD/SINT-AGATHA-RODE/sectie A, perceel 328m vrij te stellen van verder archeologisch onderzoek en om bij een herziening van de Gebieden geen Archeologiekaart het projectgebied daarin op te nemen als GGA-zone.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

Fig. 3: Luchtfoto van het projectgebied, opname winter 2017 © geopunt.be

6. Lijst van de afbeeldingen

Coverfoto: terreinprofielen op basis van recente en oude opmetingen
Fig. 1: Bounding Box
Fig. 2: Kadastraal uittreksel 2019
Fig. 3: Luchtfoto van het projectgebied, opname winter 2017 © geopunt.be